

KOMISJA KRAJOWA

tel. 58 337 60 23

ul. Wały Piastowskie 24, 80-855 Gdańsk

Gdańsk, 31 października 2025 r.

SP/110748/685/2025

Szanowny Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu RP

dot. pisma: 2025SPS-III.020.300.6.2025

W załączeniu przesyłam decyzję Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” nr 150/25 ws. opinii o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw, z prośbą o zapoznanie się z jej treścią i uwzględnienie podczas dalszych prac nad projektem.

Z poważaniem

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-III.020.300.12.2025

Data wpływu 04. XI. 25r.

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK

NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz

Decyzja
Prezydium KK
nr 150/25

ws. opinii o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o działaczach opozycji
antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych
oraz niektórych innych ustaw

I. Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” po analizie projektu ustawy o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw stwierdza, że w odniesieniu do następujących propozycji zmian nie widzi przeciwwskazań tj.:

- a) wprowadzenie tzw. świadczenia wyrównawczego oraz świadczenia solidarnościowego za działalność opozycyjną dla osób, nie mających ustalonego prawa lub nie pobierających emerytury, renty inwalidzkiej, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty rodzinnej lub renty albo emerytury zagranicznej,
- b) przyznanie wdowom i wdowcom określonych świadczeń po nabyciu statusu wdowy albo wdowca po działaczu opozycji antykomunistycznej lub osobie represjonowanej z powodów politycznych po wyczerpaniu procedury określonej w nowym dodanym art. 5b ustawy.

II. Druga grupa zmian nosi charakter wprowadzie dyskusyjnych, ale nie niemożliwych do przyjęcia tj.:

- 1) zastąpienie przesłanki „zagrożenia odpowiedzialnością karną” przesłanką „zagrożenia represjami” - art. 2 ust. 1 Projektu, co uzasadniane jest faktem, iż działalność prowadziły także osoby niepodlegające odpowiedzialności karnej (dzieci i młodzież poniżej 17 roku życia); jednakże nie można wykluczyć ryzyka wielu nierzetelnych zgłoszeń z wyjątkiem potwierdzonych faktów przebywania w ośrodkach poprawczych dla nieletnich,
- 2) nadanie nowego brzmienia definicji osób represjonowanych z powodów politycznych zaliczając do osób represjonowanych także osoby, wobec których orzeczono zastosowanie środka poprawczego lub środka wychowawczego - co stanowi konsekwencję przyjęcia regulacji, o której mowa w punkcie poprzednim.

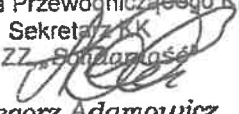
III. Natomiast znacząco duży niepokój NSZZ „Solidarność” budzi zmiana w procedurze nabywania statusu działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych tj. prócz dotychczasowej decyzji administracyjnej wydawanej przez Szefa Urzędu ds. Kombatantów po stwierdzeniu przez Prezesa IPN, że osoba taka spełnia warunki osoby represjonowanej, Szef UKiOR będzie mógł wydać taką decyzję także po uznaniu przez „oddziałowe biuro lustracyjne” lub sąd za prawdziwe jednostronne oświadczenie takiej osoby, że od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. nie była pracownikiem, funkcjonariuszem lub żołnierzem organów bezpieczeństwa państwa ani nie była współpracownikiem w rozumieniu art. 3a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1632) organów bezpieczeństwa państwa. Jak się wskazuje w uzasadnieniu Projektu obecne brzmienie ustawy nie pozwala osobom, które np. podpisały dokumenty wskazane w ustawie lub przyczyniły się do ich powstania, ale nie podjęły rzeczywistej współpracy, a o swoich kontaktach z aparatem bezpieczeństwa poinformowały współpracowników w podziemiu, ubiegać się o status działacza opozycji, zmuszając ich do występowania do sądu lustracyjnego o tzw. autolustrację i korzystny wyrok, aby móc następnie wznowić postępowanie przed Prezesem IPN. Uchwalenie proponowanej poprawki znacznie ułatwi takim osobom uzyskiwanie statusu działacza opozycji.

Niestety mimo, iż Projekt ustawy określa szczegółową procedurę weryfikacji zgodności oświadczenia z prawdą przez prokuratora oddziałowego biura lustracyjnego (art. 5a i 5b nowo dodanych przepisów) wydaje się, że ryzyko nadania statusu osoby represjonowanej osobie nie spełniającej takich warunków należy ocenić jako większe niż dotychczasowa procedura i praktyka w tym względzie, co nie pozwala na jednoznacznie pozytywną ocenę proponowanego rozwiązania.

Warszawa, 28 października 2025 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz